

Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes sēdes darba kārtība

2014.gada 24.oktobrī plkst.13:00

Finanšu ministrijas 304.telpa

1. Sēdes darba kārtības apstiprināšana – 5 min
2. Padomes priekšsēdētājas B.Bānes uzruna - izmaiņas ES finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes sastāvā – 5 min

Padomes sastāvs papildināts ar Valsts kontroles pārstāvi - Laura Graudiņa. FM Rīkojums tiks apstiprināts pēc tam, kad tiks apstiprināts jaunais Padomes nolikums un atzīts par spēku zaudējušu šobrīd spēkā esošais MK rīkojums par padomes sastāvu.

3. AFCOS padomes darba plāns 2014.gadam, uzdevumu izvirzīšana 2015.gadam – AFCOS sekretariāts – 5 min

Padomes locekļus lūgšim izteikt viedokļus/priekšlikums nepieciešamajiem papildinājumiem. Panākt apstiprinājumu.

4. Jautājums par pasākumiem neatbilstību mazināšanai pašvaldību un to iestāžu īstenotajos projektos, kas izriet no informatīvā ziņojuma¹ sniegtās analīzes. ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda vadošā iestāde – 10 min

Jautājumu detalizēti šajā sēdē neskatām.

Gatavojoties sanāksei un pārrunājot šo jautājumu FM ietvaros, tika iegūta informācija, ka šobrīd TM ir izveidota darba grupa "Plānošanas dokumenta projekta par tiesiskiem risinājumiem starptautisko saistību neizpildes rezultātā radīto zaudējumu atlīdzībai valsts budžetā, ja zaudējums radies starptautisko saistību neizpildes rezultātā atvasinātas publiskas personas vai citas autonomas iestādes prettiesiskas darbības vai bezdarbības dēļ, kā arī par valsts pārstāvības funkcijas prakses pilnveidošanu".

Šajā darba grupā Finanšu ministriju jau pārstāv Pašvaldību finansiālās darbības uzraudzības un finansēšanas departaments un Finanšu vadības un metodoloģijas departaments.

Ņemot vērā, ka darba grupā izskatāmais jautājums tieša veidā saistāms ar AFCOS padomē un MK informatīvajā ziņojumā izvirzīto ieteikumu rast risinājumus neatbilstību mazināšanai pašvaldību un to iestāžu īstenotajos projektos, FM Vadošā iestāde šobrīd izvērtē iespēju līdzdarboties minētajā darba grupā.

Par turpmāko jautājuma attīstību Padome tiks informēta.

5. Informācija par Nacionālās krāpšanas apkarošanas stratēģijas izstrādi, diskusija par turpmāko rīcību, konkrētu uzdevumu un uzdevumu izpildes termiņu institūcijām izvirzīšana – Nepieciešams panākt vienošanos – 15 min

Līdz šim paveiktais un esošā situācija:

Nacionālās pretkrāpšanas stratēģijas izstrāde bija Finanšu ministrijas kā AFCOS (Eiropas Savienības finanšu interešu aizsardzības koordinācijas padomes (AFCOS padomes) sekretariāta) iniciatīva 2012.gadā, ko sagaidīja arī Eiropas Komisija/OLAF no dalībvalstīm, tādā veidā uzlabojot sadarbību gan nacionālajā līmenī, gan ar EK/OLAF cīņā pret krāpšanu, aizsargājot ES finanšu intereses. Nav neviens ES normatīvs, kas uzliktu pienākumu un konkrētus termiņus dalībvalstīm izstrādāt stratēģijas.

Finanšu ministrija, izstrādājot informatīvo ziņojumu "Par konstatētajiem neatbilstoši veiktajiem izdevumiem Eiropas Savienības politikas instrumentu, Eiropas Savienības iniciatīvu, Pirmsiestāšanās fondu un Pārejas perioda palīdzības ietvaros līdz 2013.gada 31.decembrim", paralēli 24.03.2014. izsludināja iepirkumu „Krāpšanas, kas ietekmē Eiropas Savienības finanšu intereses, apkarošanas valsts stratēģijas projekta izstrāde” un paredzētais termiņš stratēģijas

¹ Informatīvais ziņojums par konstatētajiem neatbilstoši veiktajiem izdevumiem Eiropas Savienības politikas instrumentu, Eiropas Savienības iniciatīvu, Pirmsiestāšanās fondu un Pārejas perioda palīdzības ietvaros līdz 2013.gada 31.decembrim (VSS-616)

projekta iesniegšanai MK bija 2014.gada decembris. Tomēr 09.06.2014. iepirkuma komisija pieņēma lēmumu iepirkumu izbeigt bez rezultāta.

Atbilstoši Ministru prezidentes 22.09.2014. rezolūcijai Nr.18/TA-1981 finanšu ministram uzdots izvērtēt Valsts kancelejas Juridiskā departamenta atzinumā norādīto un pievienot atzinumā minēto Ministru kabineta sēdes protokollēmuma projektu.

Finanšu ministrija ir lūgusi pagarināt Ministru prezidentes rezolūcijai izpildi līdz 01.12.2014., lai pārrunātu turpmāko rīcību attiecībā uz minētās stratēģijas projekta izstrādi ar AFCOS padomi un sagatavotu atzinumā minēto MK sēdes protokollēmuma projektu ar konkrētiem uzdevumiem un uzdevumu izpildes termiņiem institūcijām.

Finanšu ministrijas Vadošā iestāde rosina, ja tomēr tiek pieņemts lēmums izstrādāt nacionālu stratēģiju, tad ne tikai attiecībā uz ES fondiem, bet arī nacionālajiem resursiem, EEZ/NOR finanšu instrumentiem, Latvijas-Šveices sadarbības programmu utt.

Savukārt atbilstoši informācijai, kas gūta EK/OLAF darba grupās, sanāsmēs, secināms, ka šobrīd pirmām kārtām uzvars tiek likts tikai uz ES strukturālajiem un investīciju fondiem. Un tikai kā vēlamo sasniedzamo rezultātu būtu visaptveroša stratēģija, aptverot ES un valsts budžeta ieņēmumus un izdevumus.

Nemot vērā minēto, šobrīd aktuāli jautājumi ir:

1. Vai šāda visaptveroša krāpšanas apkarošanas stratēģijas izstrāde būtu nepieciešama un darboties spējīga?
2. Nemot vērā, ka stratēģiju/rīcības plānu izstrāde balstās uz identificētajiem riskiem katrā jomā atsevišķi, vai stratēģijas izstrāde būtu FM kompetence/atbildība un kāds būtu tās tvērums?
3. Kādā veidā nodrošināt nepārklāšanos un papildinātību ar šobrīd jau apstiprinātajām stratēģijām:
 - a. KNAB izstrādātais Pamatnostādņu projekts "Korupcijas novēršanas un apkarošanas pamatnostādnes 2014.-2020.gadam";
 - b. Iekšlietu ministrijas Organizētās noziedzības novēršanas un apkarošanas plāns 2014.-2016.gadam
 - c. Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) Nr.1303/2013 (2013. gada 17. decembris) 125.panta 4c punktu attiecībā uz darbības programmas finanšu pārvaldību un kontroli vadošā iestādei arī jāievieš efektīvus un samērīgus krāpšanas apkarošanas pasākumus, ņemot vērā apzinātos riskus. Un ir ieteicams šos krāpšanas apkarošanas pasākumus identificēto risku novēršanai, tai skaitā pasākumu plānu, nostiprināt ar Nacionālu krāpšanas apkarošanas stratēģiju ES fondiem

Piedāvātie risinājumi:

1. Atsevišķu nacionālu stratēģiju papildus neizstrādāt. Katra institūcija nodrošina savā jomā attīstības plānošanas dokumenta izstrādi, t.sk. risku izvērtējumu, aptverot visu krāpšanas ciklu - sākot no novēršanas un krāpšanas atklāšanas agrīnā stadijā un beidzot ar izmeklēšanu, sodīšanu un līdzekļu atgūšanu, paredzot risku mazināšanas pasākumus ar konkrētiem mērķiem un uzdevumiem.
2. Neizstrādāt detalizētu stratēģiju. AFCOS ietvaros sagatavojot tikai kā "jumta" dokumentu, kurā atrunāts, ka visas iesaistītās puses nodrošina krāpšanas un korupcijas risku analīzi, veic konkrētus risku mazināšanas pasākumus, sadarbojas savā starpā (balstoties uz jau AFCOS izstrādātajām informācijas plūsmas shēmām). Pozitīva lēmuma gadījuma – atsevišķas ekspertu darba grupas izveide.
3. Detalizēta stratēģija. Atsevišķas ekspertu darba grupas izveide. Tās ietvaros institūcijas veic savus risku izvērtējumus (piemēram, izmantot jau izstrādātās un apstiprinātās EK/ DG REGIO vadlīnijas par krāpšanas risku novērtēšanu un efektīviem un samērīgiem pret

krāpšanas pasākumiem). Ņemot vērā rezultātus, tos apkopot vienotā stratēģijā, noteikt kopīgus mērķus, uzdevumus un sasniedzamos rezultātus risku mazināšanai.

4. Izstrādāt AFCOS stratēģiju, nosakot AFCOS mērķus, vīziju un sasniedzamos rezultātus.

6. **Itālijas kolēģu sadarbības piedāvājums projektā “Nacionālās datu bāzes - IT rīki, kas ir kā atbalsts nacionālajām tiesībsardzības un ES fondu administrēšanas iestādēm augsta riska neatbilstību un krāpšanas identificēšanai un novēršanai - ES finanšu interešu aizsardzībai”.**
Informācija AFCOS sekretariāts. Jāvienojas par līdzdalību projektā – 10 min

Projekta komandu ir izveidojis Itālijas AFCOS.

Projekta darbības mērķis ir:

- *Ieviest krāpšanas, kas ietekmē ES finanšu intereses, novēršanas sistēmas sadarbībā ar tiesību aizsardzības un citām nacionālajām iestādēm. Izstrādes stadijā ir nacionāla krāpšanas apkarošanas datu bāze, uzraudzības un kontroles IT rīks, kas dotu iespēju ievadīt datus un veikt pārbaudes;*
- *piedāvāt darbiniekiem, kas strādā Dānijas, Grieķijas, Luksemburgas un Latvijas valsts iestādēs (jo īpaši tiesībsardzības un krāpšanas apkarošanas koordinācijas dienestos), iespēju apmainīties ar idejām un pieredzi, kas attiecas uz krāpšanas apkarošanas datubāzēm un labāko praksi un datu bāzu pielietojumu cīņai pret krāpšanu ES.*

Projekta specifiskie mērķi ir:

- *datorizēta rīka izveide (Informāciju tehnoloģijas), vienota un dalīta uzraudzība un kontrole, kas tiks nosaukts "Valsts krāpšanas apkarošanas DATU BĀZE", lai novērstu un apkarotu pārkāpumus un krāpšanu, kas skar ES budžetu, un kurā var iekļaut visu informāciju, kas jau pieejama Eiropas (IMS un Arachne) un valsts līmenī (vietējās datubāzes, ko izmanto Itālijas tiesībsardzības un reģionālās iestādes);*
- *radīt īpašu “Brīdināšanas” rīku, attīstot visas pieejamās datubāzes centrālajā un reģionālajā līmenī, galvenokārt tiesību aizsardzības un ES fondu vadošajām iestādēm, ar mērķi identificēt un samazināt pārkāpumu un krāpšanas riskus, kas saistīti ar projektiem līdzfinansētiem no ES;*
- *ieviest kopīgu novēršanas modeli (vairāk strukturētu un mērķtiecīgu), izmantojot labākās prakses un gūstot labumu no informācijas tehnoloģiju pielietošanas (jaunu datu bāzu radīšana un esošo datu bāzu izmantošana);*
- *dalīties ar tiesību aizsardzības iestādēm, AFCOS un citām valstu iestādēm, kas piedalās projektā (Dānija, Grieķija, Latvija un Luksemburga) ar labākajām krāpšanas novēršanas stratēģijām Eiropā.*

Projekts aptver 13 kopīgas darbības:

- *8 darba grupas (vienas dienas sanāksmes) 8 Itālijas reģionos ;*
- *4 darba grupas (divu dienu sanāksmes) četrās dalībvalstīs (Dānija, Grieķija, Latvija un Luksemburga);*
- *Divu dienu konference Romā ar pārstāvjiem no tiesību aizsardzības iestādēm no minētajām valstīm (iespējams 2015.gada 21.-24.aprīlis);*

Sagaidāms, ka katrā pasākumā, kas notiks Itālijas reģionos, Romā un Grieķijā, Latvijā un Luksemburgā, piedalās darbinieki no tiesību aizsardzības iestādēm, AFCOS, Finanšu ministrijas, Iekšlietu ministrijas, Muitas, Vadošās, Sertifikācijas, Revīzijas un citām iestādēm.

Attiecībā uz sanāksmi Romā, tiek sagaidīti četri pārstāvji no Latvijas. Papildus tiks informēti VID Muitas kriminālpārvalde un Finanšu policija, kas jau iepriekš izteica vēlmi piedalīties kā klausītāji. AFCOS ir piedāvājis Romā prezentēt ES struktūrfondu un Kohēzijas fonda Vadības informācijas sistēmu.

Iespējamais laiks Itālijas AFCOS vizītei Latvijā 7 Itālijas pārstāvju sastāvā varētu būt 11.-12. Jūnijs, 2015. (pielikumā piedāvātā programma).

Tiks nodrošināts tulkošanas režīms itāļu-angļu. Visas izmaksas tiks segtas no projekta.

Projekta darbība ir galvenokārt vērsta uz to, lai atjaunotu rīcībpolitiku apmācību ietvaros un apmainīties ar labo praksi, kam ir būtiska nozīme, jo tas ir pirmais solis uz vēlamo sadarbību starp dalībvalstīm, lai cīnītos pret ES budžeta krāpšanu.

Informācijai par pārstāvjiem jāsniedz līdz 2015.gada februāra beigām, kā arī kopsavilkums par plānoto prezentāciju Romā līdz 2015.gada marta sākumam.

Lūdzam AFCOS padomes locekļus izskatīt itāļu kolēģu piedāvāto programmu un izvērtēt iespēju aktīvai līdzdalībai projektā, t.sk. prezentējot jau šobrīd esošo labo praksi un izmantotās Nacionālās datu bāzes - IT rīkus, kas ir kā atbalsts augsta riska neatbilstību un krāpšanas identificēšanai un novēršanai.

7. Citi jautājumi:

- 7.1. Noslēgtā administratīvas sadarbības vienošanās starp OLAF un Ģenerālprokuratūru – ieguvumi – *Lūdzam Ģenerālprokuratūras pārstāvi sniegt informāciju - 5 min*

Lai radītu saskaņotu pieeju sadarbībai ar AFCOS dalībvalstīs, saskaņā ar jaunās OLAF regulas 883/2013 1.panta (5) punktu, OLAF iesaka, piemērojot šo regulu, parakstīt administratīvās sadarbības vienošanās (ACA) starp OLAF un dalībvalstu kompetentām iestādēm un citām iestādēm, birojiem, aģentūrām. Vienošanās būtu atrunāts pamats darba attiecībām starp partneriem, ar pieejamajiem attiecīgiem resursiem. Minētās vienošanās jo īpaši attiektos uz informācijas nodošanu un izmeklēšanas veikšanu.

Šobrīd OLAF D.3 nodaļa izstrādā ACA projektu, ko plānots noslēgt ar dalībvalstu AFCOS.

- 7.2. Saistībā ar Latvijas prezidentūru 2015.gada 1.pusgadā rīkot atsevišķu sanākumi, kurā iesaistīto institūciju pārstāvji sniegtu informāciju par jautājumiem, kuri ir aktuāli šobrīd vai varētu būt aktuāli LV PRES laikā attiecībā uz ES finanšu interešu aizsardzību, piemēram,

- 7.2.1. priekšlikums par Eiropas Prokuratūras izveidi;
- 7.2.2. Direktīva par ES finanšu interešu aizsardzību, izmantojot krimināltiesības (PIF direktīva);
- 7.2.3. Muitas, nodokļu joma?

Eiropas Padomes D.08 Krāpšanas apkarošanas darba grupa ir atbildīga par jautājumiem, kas saistīti ar cīņu pret krāpšanu, kā arī citiem jautājumiem, saistītiem ar nelikumīgām darbībām, kas kaitē Kopienas finanšu interesēm.

Galvenokārt, darba grupa izskata jautājumus, kuri attiecas uz Eiropas Biroja krāpšanas apkarošanai (OLAF) un OLAF Uzraudzības komitejas darbu.

Darba grupa tiekas ar mērķi izvērtēt jaunus tiesību aktu projektus par krāpšanas apkarošanu, OLAF ģenerāldirektora iecelšanu amatā un OLAF Uzraudzības komitejas locekļu nozīmēšanu, kā arī lai izskatītu dažādus ikgadējos ziņojumus par Kopienas finanšu interešu aizsardzību.